

4. Клімова Н. В. Напрями вдосконалення методики аналізу стану та ефективності використання основних засобів / Н. В. Клімова // Економічний аналіз: теорія і практика. - 2008, - № 6. - С.23 -30.

Левченко Ольга

Державний економіко-технологічний університет транспорту, м. Київ

МЕТОДИЧНІ ПІДХОДИ ДО ОЦІНКА ЕФЕКТИВНОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЛОГІСТИЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ

На сьогоднішній день для забезпечення ефективного управління логістичним потенціалом підприємств залізничного транспорту необхідно виконати оцінку ресурсів підприємства з метою забезпечення їхнього більш повного використання та раціонального нарощування можливостей підприємства.

Дослідження проблеми управління логістичним потенціалом транспортного підприємства взагалі та залізничного зокрема, свідчить про те, що до тепер його оцінка комплексно не проводилось, що вимагає додаткового визначення дефініції «оцінка логістичного потенціалу підприємств залізничного транспорту».

Як відмічає Добикіна О. К. оцінка потенціалу підприємства – це упорядкований, цілеспрямований процес визначення в грошовому виразі вартості об'єкта з урахуванням потенційного і реального доходу, який має місце в певний проміжок часу за умов конкретного ринку [1].

Касьянов Н. В. [2.] зазначає, що оцінка потенціалу будь-якого підприємства необхідна інвесторам, кредиторам, акціонерам, постачальника та самому керівництву підприємства. Їх основною метою оцінки потенціалу підприємства є можливість реалізувати свої економічні інтереси, а саме підвищення ефективності діяльності підприємства. Можливість оцінити реальний фінансовий стан, розробка плану розвитку підприємства тощо.

Для досягнення головної мети функціонування будь-якого підприємства виникає необхідність в оцінці логістичного потенціалу підприємства. Для цього, перш за все, проаналізуємо існуючі методи оцінки потенціалу підприємств.

Існує декілька підходів до оцінки потенціалу підприємств. Так, Н. С. Краснокутська [3] вважає, що оцінка потенціалу підприємства може бути визначена за допомогою відносних та вартісних показників.

Бондарем Н. М. [4] запропоновано оцінити потенціал підприємства автомобільного транспорту на основі використання величини обсягу наданих транспортних послуг у вартісному виявленні, що не доцільно, на наш погляд, для оцінки логістичного потенціалу підприємств залізничного транспорту, оскільки тільки вартісними показниками неможливо оцінити такі складові, як виробничі відносини, природні тощо.

Соколова О. Є. вважає, що при оцінці інтелектуального потенціалу вибір методу залежить від економічної ситуації на момент оцінки, наявності необхідної інформації та ряду інших чинників, в залежності від чого обираються максимально ефективні методи, а саме, метод порівняння продажу об'єктів, інтелектуального капіталу, метод вартості заміщення, метод відтворювальної вартості, експертний метод та ін. Всі елементи, за виключанням експертного методу передбачають визначення інтелектуального потенціалу у грошових одиницях.

Федонін О. С. та Репіна І. М. вважають, що для оцінки потенціалу підприємства необхідна «всеосяжна система показників, причому в основу конструювання такої системи має бути покладена структурна модель, що враховує не тільки фактичну динаміку, а й теоретичні передумови» [5]. Саме Репіною І. В. у 1998 році було запропоновано оцінювати потенціал підприємства за допомогою графоаналітичного методу, який був названий «квадрат потенціалу» [6].

Взагалі графічна модель потенціалу має форму сфери або многокутника, завдяки чому враховує всі напрями діяльності підприємства, що дає можливість більш досконало дослідити ресурси та можливості підприємства. Проте, як відмічає Репіна І. М. [5], за допомогою сфери складно на практиці оцінити потенціал, тому саме нею було запропоновано оцінювати потенціал підприємств за допомогою «квадрату потенціалу». Але, цей метод враховує лише чотири складові потенціалу підприємства, а саме маркетингову, фінансову, виробничу та складову менеджменту.

Для оцінки окремих складових логістичного потенціалу необхідно скласти систему показників. Аналіз кожної складової логістичного потенціалу дасть змогу оцінити існуючий потенціал підприємства залізничного транспорту та визначити напрями подальшого його розвитку.

На наш думку, для оцінки логістичного потенціалу підприємств залізничного транспорту метод оцінки «квадрат потенціалу» не враховує всі його складові, які необхідно оцінити, а саме: фінансову, трудову, виробничих відносин, техніко-технологічну, нематеріальну, матеріальну та інформаційну. Тому, для оцінки потенціалу підприємств залізничного транспорту будемо використовувати многокутник, який буде відображати

рівень кожної складової та складатися з тієї кількості векторів, скільки складових логістичного потенціалу розглядається (рис. 1).

Рис. 1. Графічна модель потенціалу підприємства залізничного транспорту

Для оцінки кожної складової логістичного потенціалу обираються відповідні показники. Кожному показнику приписується вагомість, для чого застосовується метод експертних оцінок.

Зміну кожного показника кожної складової логістичного потенціалу підприємств залізничного транспорту будемо розраховувати за формулою 1.

$$\Delta \Pi_j^i = \pm \left| \frac{\Pi_j^{i, \text{факт}} - \Pi_j^{i, \text{план}}}{\Pi_j^{i, \text{план}}} \right| \quad (1)$$

Знак «+» приписується у разі покращення показника, знак «-» – при погіршенні показника складової логістичного потенціалу.

$$C_j^{\text{факт}} = C_j^{\text{план}} + \Delta C_j \quad (2)$$

Згідно з отриманими даними необхідно оцінити кожну складову логістичного потенціалу підприємств залізничного транспорту.

Порівняння фактичного використання логістичного потенціалу з плановим дає підстави для оцінювання логістичного потенціалу підприємства залізничного транспорту.

Список використаних джерел:

1. Добикіна О. К. Потенціал підприємства: формування та оцінка / Добикіна О.К., Рижиков В. С., Касьянюк С. В., Кокотько М. Є, Костенко Т.Д., Герасимов А. А. – К.: Центр учбової літератури, – 2007. – 208 с.

2. Касьянова Н. В. Потенціал підприємства: формування та використання. 2-ге вид. перероб. та доп. [текст] : підручник / Н. В. Касьянова, Д. В. Солоха, В. В. Морєва, О. В. Белякова, О. Б. Балакай. – К. : "Центр учбової літератури". – 2013. - 248 с.
3. Краснокутська Н. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навчальний посібник / Н. С. Краснокутська – К.: Центр учбової літератури, - 2007. – 208 с.
4. Бондар Н. М. Економіка підприємства: навч. посіб.; 2-ге вид., доп. / Н. М. Бондар. – К. : А.С.К. – 2005. – 400 с.
5. Федонін О. С. Потенціал підприємства: формування та оцінка: Навч. посібник. / О. С. Федонін, І. М. Репіна, О. І. Олексюк – К.: КНЕУ, - 2004. – 316 с.
6. Репіна І. М. Підприємницький потенціал: методологія оцінки та управління / І. М. Репіна // Вісник Української академії державного управління при Президенті України. – 1998. – № 2. – С. 262-271.

Лесик Юлія, Рудакевич Марія

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя

ЕКОНОМІЧНЕ ОЦІНЮВАННЯ ФІНАНСОВОГО РИЗИКУ СУБ'ЄКТА ГОСПОДАРЮВАННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ЙОГО ДОПУСТИМОГО РІВНЯ

Фінансово-господарська діяльність підприємств у всіх її формах пов'язана з різноманітними ризиками. Однією із задач фінансового аналізу підприємства є оцінка фінансових ризиків, врахування результатів якої дозволяє йому при здійсненні фінансових операцій, реалізації інвестиційних проектів, проведенні інноваційних розробок тощо отримати позитивний ефект з мінімальними втратами.

У сучасних умовах функціонування підприємств міра впливу фінансових ризиків на результати їх діяльності та рівень фінансової безпеки значно зростає. Підвищення міри впливу фінансових ризиків суб'єктів господарювання на результати економічної діяльності обумовлене нестабільністю політики держави, падінням рівня економіки, недосконалістю законодавчої системи, мінливістю кон'юнктури фінансового ринку тощо. Тому оцінка і визначення допустимого рівня фінансових ризиків є одним із актуальних завдань практичної діяльності підприємств.

В залежності від розуміння змісту й сфери підприємництва та фінансів у фаховій економічній літературі науковцями пропонуються різноманітні підходи до визначення поняття «фінансовий ризик». Різні аспекти дослідження проблеми управління ризиками